



Dezamics Zoltán

Hatósági vizsgálat alá tartozó különleges jármű felépítmények



A követelménymodul megnevezése:

Gépjárműjavítás I.

A követelménymodul száma: 0675-06 A tartalomelem azonosító száma és célcsoportja: SZT-028-13



HATÓSÁGI VIZSGÁLAT ALÁ TARTOZÓ KÜLÖNLEGES JÁRMŰ FELÉPÍTMÉNYEK

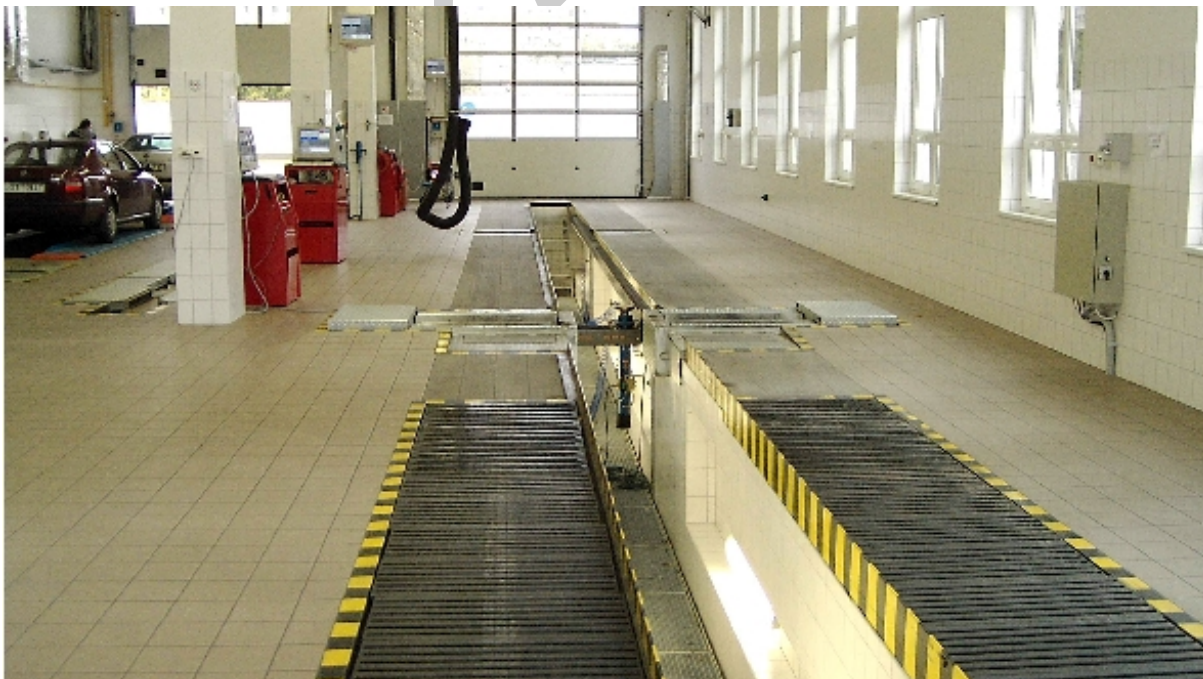
ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Manapság nagyon sokan használnak közlekedési eszközként gépjárművet. Üzembiztos állapota állandó kezelést és karbantartást igényel. Ehhez bizonyos ismeretek szükségesek, amelyet az autószerelőnek meg kell szereznie, hogy adott esetben a zavarokat gyorsan elháríthassa, javításokat elvégezhesse és a gépjárművet műszaki vizsgára felkészítse. Ez a tananyagelem az autószerelő szakmunkástanulóknak a szakmán belül a **hatósági vizsgálat** elméleti és gyakorlati alapjainak elsajátításához kíván segítséget nyújtani.

Műszaki vizsgáztatnom kell a gépjárművet... De mit kell tennem ilyenkor?

Milyen időközönként kell vizsgáztatni a járművet?

Mi a járműazonosítás?



1. ábra. Vizsgasor

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

JOGSZABÁLYI ELŐÍRÁSOKRÓL RÖVIDEN

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény, melynek alapján a közlekedési tárca 1990-ben az európai elvárásoknak megfelelően módosította koncepcióját és három új, alapvető jogszabályt jelentetett meg:

- a közúti járművek műszaki megvizsgálásáról szóló **5/1990. (IV.12.) KöHÉM** rendelet (továbbiakban: ER.)
 - Milyen feltételek mellett lehet üzembe helyezni egy gépjárművet Magyarországon.
- a közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről szóló **6/1990. (IV.12.) KöHÉM** rendelet (továbbiakban: MR.)
 - Milyen feltételek mellett lehet üzemben tartani egy gépjárművet.
- a járműfenntartói tevékenység személyi és dologi feltételeiről szóló **1/1990. (IX.29.) KHVM** rendelet (továbbiakban: GR.)
- a gépkocsik környezetvédelmi felülvizsgálatáról és ellenőrzéséről szóló **77/2009 (XII. 15.) KHEM-IRM-KvVM** rendelet

További jogszabályok

- 35/2000.(XI.30.) BM A közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról
- 9/1999 KFF Szabályzat A járművizsgálatok eljárási és ügyviteli szabályairól
- 64/1999 KFF Szabályzat A közúti járművek műszaki megvizsgálási szabályairól
- 6/2003 KFF Szabályzat Gépjárművek fékvizsgálatánál alkalmazott joghatályos mérések kiértékelése
- MSZ-07-4402-1993 Gépjárművek és pótkocsija minősítővizsgálatra kötelezett pótalkatrészei és tartozékai
- MSZ-07-4450-1988 Gépjárművek és pótkocsik kerékfékszerkezetének vizsgálata, követelményei, és minősítése görgős fékerómérő-berendezéssel
- MSZ-07-4451-1990 Közúti járművek fékhatásának vizsgálata lassulásmérővel

HATÓSÁGI VIZSGÁLATOK CÉLJA

Annak eldöntése hogy a vizsgált jármű megfelel-e a jogszabályok által előírt forgalombiztonsági, műszaki, környezetvédelmi és munkavédelmi követelményeknek, azaz a műszaki hibás gépkocsik kivonása a forgalomból, a környezet védelme és a gazdaságos üzem biztosítása.

JÁRMŰVIZSGÁLATOK RENDSZERE

A járművek műszaki vizsgálatát, vizsgáztatását, vagy az első forgalomba helyezés előtt, vagy időszakosan kell elvégezni a Nemzeti Közlekedési Hatóság (a továbbiakban: NKH) regionális igazgatóságánál.

Az **első forgalomba helyezés előtti hatósági vizsgálatokat** általában a járműkereskedelemmel foglalkozó szervezetek kérelmezik, az általuk forgalomba hozni kívánt járműtípusok hazai értékesítésének érdekében.

A gépjárművet, a mezőgazdasági vontatót, valamint ezek pótkocsiját a belföldi forgalomba helyezés előtt a Nemzeti Közlekedési Hatóságnál forgalomba helyezés előtti vizsgálat céljából be kell mutatni

Ezt a közlekedési hatósági vizsgálatot nevezzük típusvizsgálatnak és megfelelés esetén érvényességi határidőhöz kötött típusbizonyítvány kerül kiadásra.

Lejárt határidejű típusbizonyítványhoz tartozó járműtípusok forgalomba helyezése tilos!

A forgalomban tartott jármű műszaki, közlekedésbiztonsági és környezetvédelmi követelményeknek való megfelelése miatt, a jármű üzemeltetője a felelős. Ezt a jogszabályban előírt időszakonként ellenőrizni kell. Az **időszakos vizsgálatot** a közlekedési hatóság által megbízott vizsgabiztos a hatóság vizsgálóállomásán vagy a hatóság által kijelölt más vizsgálóállomáson végzi.

Az időszakos vizsgálaton megfelelt jármű forgalmi engedélyébe a vizsgabiztos jegyzi be a következő időszakos vizsgálat határnapját, és a rendszámtáblát az érvényesítő címkével látja el.

Ha az időszakos vizsgálaton a jármű nem felelt meg a jogszabályban meghatározott műszaki követelményeknek, a vizsgabiztos a forgalmi engedélybe korábban tett és még érvényes bejegyzést érvényteleníti és a rendszámtáblát az érvényesítő címke eltávolításával érvényteleníti.

A közúti forgalomban hatósági engedéllyel és jelzéssel járművek csak abban az esetben vehetnek részt, ha a forgalmi engedélyükbe bejegyzett érvényességi határnap még nem telt el.

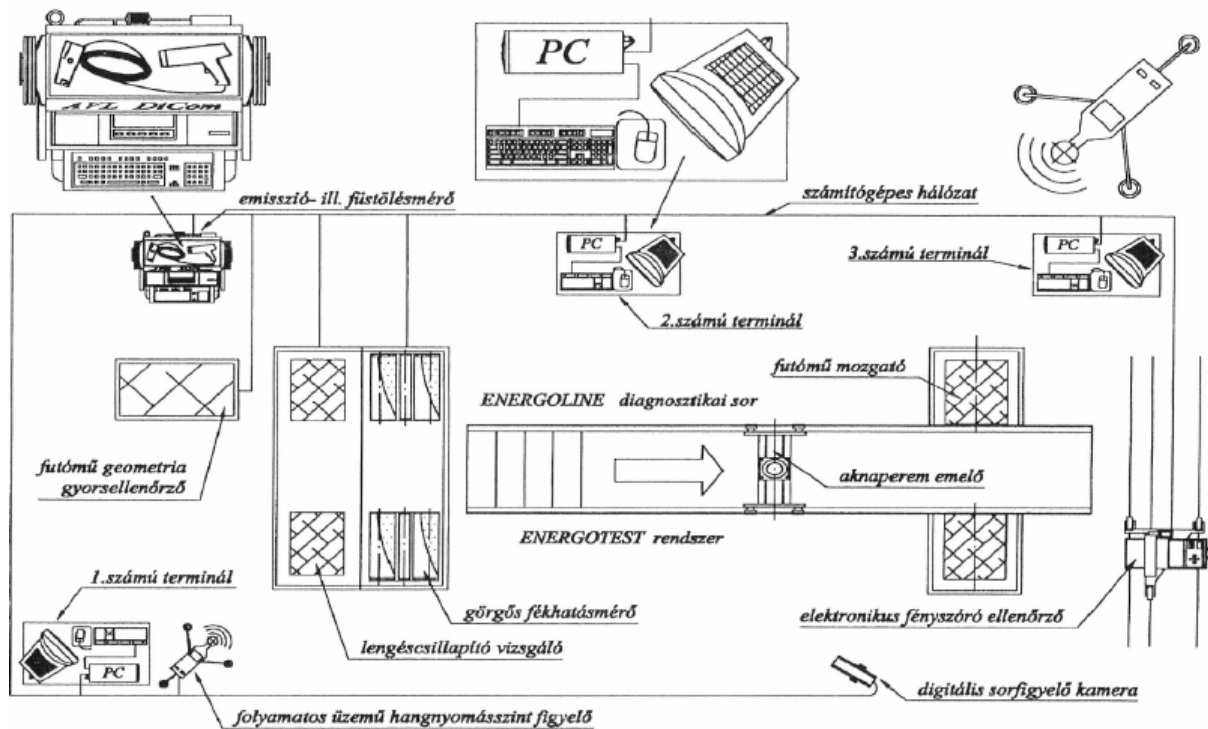
HATÓSÁGI VIZSGÁLAT MÓDSZEREI

- Szemrevételezés
- Műszeres vizsgálat
- Működési próba

- A fenti három módszer együttes alkalmazása

VIZSGÁLATOK RENDSZERE

1. Hatósági műszaki vizsga
2. Környezetvédelmi vizsga
3. Eredetiség vizsga
4. Nemzetközi forgalomban lévő autóbuszok vizsgája
5. Nemzetközi forgalomban lévő tehergépjárművek vizsgája
6. Taxi vizsga
7. ADR vizsga
8. Lassújárművek



2. ábra. Zárttechnológiás vizsgasor

A FORGALOMBA HELYEZÉS ELŐTTI ÉS IDŐSZAKOS HATÓSÁGI VIZSGÁLAT ESZKÖZEI:

- Vizsgálóakna
 - Gépi működtetésű aknaperem emelővel
 - A független kerék-felfüggesztésű tengelyek terheletlen állapotú vizsgálatához szükséges kiegészítő eszközzel
 - A vizsgáló által vezérelt, gépi működtetésű futómű mozgatóval /mozgatópad/
- Görgős fékerőmérő berendezés
- Fényszóró ellenőrző készülék

- Gázelemző műszer
- Füstölésmérő berendezés
- Fordulatszám mérő
- Zajmérő berendezés
- Lengéscsillapító vizsgáló próbapad
- Pótkocsi elektromos-csatlakozóaljzat ellenőrző készülék
- Etalon gömbfej
- Tolómérő
- Mélységmérő
- Fénymérő / állvánnyal és fényforrással/
- Egyéb eszközök
 - Mérőszalag, stopperóra, kézilámpa, nagyító, tükör, csiszolóvászor, drótkefe, tisztítórongy
 - Gumiabroncs légnyomását ellenőrző, töltő műszer
 - Mechanikai vizsgáló eszközök: feszítővas, csavarhúzó, kalapács
 - UV-lámpa
 - Kézi gázszivárgás ellenőrző
 - Menetíró és sebességkorlátozó ellenőrző berendezés

A TANÚSÍTHATÓ JÁRMŰ KATEGÓRIÁK ÉS GYÁRTMÁNYOK FELSOROLÁSA

Az egyes jármű kategóriák meghatározását, valamint az ezt jelölő nemzetközi kódok jelentését, a közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről szóló 6/1990. (IV.12.) KöHÉM rendelet "A" Függelék 3. pont, illetve az "L" kategóriába tartozó motorkerékpárok meghatározását a "B" függelék, továbbá a "T" kategóriába tartozó traktorok meghatározását a "C" függelék tartalmazza.

A közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló módosított 35/2000. (XI. 30.) BM rendelet (a továbbiakban Rendelet) 13. számú mellékletének "C" fejezete tartalmazza a forgalmi engedély tartalmi elemeit. A rendelet a járművek nyilvántartásba vételéhez kapcsolódó okmányokról szóló 1999/37/EK irányelv figyelembevételével lett megalkotva. Az EK. (EU) irányelv külön nevesített, harmonizált közösségi kódokat határoz meg.

FORGALMI ENGEDÉLY: JÁRMŰKATEGÓRIA KÓDJEGYZÉK

A forgalmi engedély "J" adatmezője tartalmazza a járműkategóriába sorolás kódját. Ez a kód az EU vonatkozó irányelve szerinti, nemzetközi kód.

M járműkategória: Személyszállító gépkocsik

- M1 kategória: Személyszállító gépkocsik, a gépjárművezető ülésén kívül legfeljebb nyolc ülőhellyel
- M2 kategória: Személyszállító gépkocsik, a gépjárművezető ülésén kívül több mint nyolc ülőhellyel és legfeljebb 5 t műszakilag megengedett legnagyobb össztömeggel

- M3 kategória: Személyszállító gépkocsik, a gépjárművezető ülésén kívül több mint nyolc ülőhellyel és több mint 5 t műszakilag megengedett legnagyobb össztömeggel



3. ábra. Egy M1 kategóriás gépjármű

N járműkategória: Áruszállító gépkocsik

- N1 kategória: Áruszállító gépkocsik, legfeljebb 3,5 t műszakilag megengedett legnagyobb össztömeggel
- N2 kategória: Áruszállító gépkocsik, több mint 3,5 t, de legfeljebb 12 t műszakilag megengedett legnagyobb össztömeggel
- N3 kategória: Áruszállító gépkocsik, több mint 12 t műszakilag megengedett legnagyobb össztömeggel



4. ábra. Egy N1 kategóriás gépjármű

Olyan vontató gépkocsi esetén, amely nyerges pótkocsi vagy központos tengelyrendezésű pótkocsi vontatására szolgál, az osztályba soroláshoz mértékadó műszakilag megengedett össztömege

- a vontató jármű saját tömegének,
- a támaszkodási terhelésnek megfelelő tömegnek, amit a nyerges pótkocsi, illetve a központos tengelyrendezésű pótkocsi a vonó járműre átad,
- valamint - adott esetben - a vontató jármű rakománya műszakilag megengedett legnagyobb tömegének összegéből adódik.

A **különleges célú járművek** (darus jármű, műhelygépkocsi, stb.) felépítményének részét képező berendezéseket és felszereléseket a kategóriába soroláskor áruval egyenértékűnek kell tekinteni.



5. ábra. Egy különleges célú jármű

O kategória: Pótkocsik (ide értve a nyergespótkocsikat is)

- O1 kategória: Pótkocsik, legfeljebb 0,75 t műszakilag megengedett legnagyobb össztömeggel
- O2 kategória: Pótkocsik, több mint 0,75 t, de legfeljebb 3,5 t műszakilag megengedett legnagyobb össztömeggel
- O3 kategória: Pótkocsik, több mint 3,5 t, de legfeljebb 10 t műszakilag megengedett legnagyobb össztömeggel
- O4 kategória: Pótkocsik, több mint 10 t műszakilag megengedett legnagyobb össztömeggel



6. ábra. 0 kategóriás pótkocsi

Motorkerékpárok kategóriái

- L1e: max. 50 cm³ belsőégésű motorral, vagy max. 4 kW elektromos motorral szerelt kétkerekű motorkerékpár
- L2e: max. 50 cm³ szikra gyújtású (Otto) motorral, vagy max. 4 kW teljesítményű egyéb belső égésű, vagy elektromos motorral szerelt háromkerekű motorkerékpár
- L3e: motorkerékpárok, melyek 45 km/óra sebességnél nagyobb sebességűek, és 50 cm³-nél nagyobb hengerűrtartalmú belsőégésű motorral vannak ellátva



7. ábra. L3e kategóriás motorkerékpár

- L4e: 45 km/óra sebességnél nagyobb sebességű, 50 cm³-nél nagyobb hengerűrtartalmú belsőégésű motorral ellátott oldalkocsis járművek,
- L5e: háromkerekű járművek (tricklik), azaz három szimmetrikus elrendezésű kerékkal rendelkező járművek, 50 cm³-nél nagyobb hengerűrtartalmú belsőégésű motorral vannak ellátva, és/vagy a tervezési sebességük nagyobb, mint 45 km/óra
- L6e: könnyű négykerekű járművek, amelyek saját tömege legfeljebb 350 kg (elektromos járművek esetén nem számítva az akkumulátorok tömegét), sebességük max. 45. km/óra, és:
 - amelyek motorjának hengerűrtartalma max. 50 cm³ szikragyújtású (Otto) motoroknál,
 - vagy legnagyobb teljesítménye legfeljebb 4 kW egyéb belső égésű motor, vagy elektromos motor esetében
- L7e: egyéb, az L6e kategóriákban fel nem soroltakon kívüli négykerekű járművek, amelyek saját tömege legfeljebb 400 kg (550 kg a teherszállításra kialakított járműveknél; elektromos járművek esetében nem számítva az akkumulátorok tömegét) és amelyek legnagyobb hasznos motorteljesítménye legfeljebb 15 kW

A 3500 kg össztömeget meghaladó járművek körében speciális kategóriát jelentenek a különleges felépítményű járművek. A különleges felépítménnyel rendelkező járművek műszaki megvizsgálása nem szorítkozhat csupán a járművek – közúti közlekedésben való részvétele szempontjából történő – általános vizsgálatára.

Nem vesznek részt ugyan túl nagy darabszámban a közúti forgalomban a különleges felépítménnyel rendelkező járművek – amennyiben a hazai járműparkban a hűtő felépítményes járművektől (amelyek darabszáma a legnagyobb ezek között a járművek között) eltekintünk –, de olyan feladatok ellátására szakosított járműveket találhatunk köztük, amelyek nélkül egyes áruszállítási, mentési, építési, stb. feladat megoldhatatlanná válna.

A különlegességük révén nyilvánvaló, hogy a műszaki vizsgák során a felépítményekre vonatkozó szabályok, előírások betartását is kiemelten kell kezelni a hatályos jogszabályokban előírtak szerint.

KÜLÖNLEGES FELÉPÍTMÉNYŰ JÁRMŰ FOGALMA AZ 5/1990. (IV.12.) KÖHÉM RENDELET SZERINT

20. § (2) Különleges felépítményű az olyan jármű, amelyre állandó jelleggel felszereltek:

- a) darut vagy egyéb emelőberendezést, ide nem értve a külön jogszabály alapján kevésbé veszélyes gépnek minősülő, 40 000 Nm billentőnyomatékot meg nem haladó, önrakodásra szolgáló emelőberendezést,*
- b) létrát,*
- c) olyan erőgépet, amely nem a jármű meghajtására szolgál,*
- d) munkavégző berendezést,*
- e) erősáramot előállító, vagy erősárammal működő berendezést,*
- f) veszélyes (tűzveszélyes, robbanó, fertőző, mérgező, maró, sugárzó stb.) környezetszennyező vagy undort keltő anyag szállítására szolgáló tartályt (tartálybattériát, tartálykonténert),*
- g) olyan nem veszélyes anyag szállítására szolgáló tartályt, amelyben az üzemszerű használat (töltés, szállítás, ürítés) során a légköri nyomástól eltérő nyomás keletkezik, illetőleg keletkezhethet,*
- h) külső hőmérséklettől eltérő hőfokon való szállításra szolgáló tartályt vagy egyéb berendezést,*
- i) élelmiszer szállítására szolgáló tartályt vagy zárt felépítményt,*

j) olyan más berendezést, amelynek üzembe helyezését vagy üzemben tartását jogszabály külön tanúsítványhoz, alkalmassági nyilatkozathoz vagy engedélyhez (a továbbiakban együtt: engedély) köti.

A különleges felépítményű jármű műszaki vizsgálata során tehát ellenőrizni kell, hogy a különleges felépítmény teljesíti-e a felépítményre előírt követelményeket jármű közlekedésbiztonsági jellemzőit.

A MŰSZAKI VIZSGÁHOZ SZÜKSÉGES OKMÁNYOK, IRATOK:

Természetes személy tulajdonában levő jármű esetén:

- forgalmi engedély, vagy az azt helyettesítő határozat,
- kötelező felelősségbiztosítás érvényesség igazolása (pld. befizetést igazoló csekk),
- Magyarországon 1998. előtt üzembe helyezett jármű esetén, ha van, annak törzskönyve,
- ha a gépkocsit nem tulajdonosa vagy üzemben tartója állítja vizsgára, a tulajdonos és meghatalmazott adatait tartalmazó, kettő tanú által aláírt meghatalmazás,

Szervezet, vállalkozás esetén az előbb felsorolt iratok, továbbá:

- cégjegyzék számot tartalmazó írat (pld. cégkivonat),
- aláírási címpéldány,

szükséges további iratok (amelyek a járműre vonatkoznak):

- 3,5 tonna megengedett együttes tömegű (a gépkocsi megengedett össztömege + megengedett vontatott tömeg) tehergépkocsi esetén a menetíró berendezés (tachográf) minősítési, illesztési jegyzőkönyve - vagy ez alóli mentességet igazoló irat
- emelő berendezés fővizsgálati jegyzőkönyve
- a jármű álló helyzetében hálózati áramról működő berendezése esetén (pld. hűtőkocsi, lakókocsi, stb.) érintésvédelmi felülvizsgálati jegyzőkönyve
- tehergépkocsi korábbi nemzetközi igazolása
- tehergépkocsi, pótkocsi korábbi „CEMT” igazolása, az ennek alapját képező „CEMT” engedély
- gázkészülék (pld. tűzhely) gáztömörsegi vizsgálati jegyzőkönyve

Új vonóhorog felszerelése esetén, a felszerelő szakműhely által aláírt műbizonylat.

A műszaki vizsga eredményességének egyik alapfeltétele az adott járműre vonatkozó iratok, okmányok érvényessége!

HATÓSÁGI VIZSGÁLAT MŰVELETI SORRENDJE:

1. **Azonosítás** / alvázszám, motorszám, rendszám/
2. **Okmányok ellenőrzése** /forgalmi, Környezetvédelmi igazolólap, biztosítás, speciális engedélyek/
3. **Mérések:**
 - a) Környezetvédelmi vizsgálat (Emisszió, füst)
 - b) Lengéscsillapító
 - c) Fékhatásosság
 - d) Fényszóró ellenőrzés
4. **Egyéb vizsgálatok:**
 - a) Futómű és kormányberendezés elemeinek ellenőrzése
 - b) Gumiabroncsok, keréktárcsák állapotának ellenőrzése,
 - c) Alváz, karosszéria ellenőrzése korrózió szempontjából
 - d) Motor, váltó felfüggesztés, ill. tömítettség ellenőrzés
 - e) Kipufogó rendszer ellenőrzése
 - f) Fékcsövek, féktömlők, rögzítőfék kötelek ellenőrzése
5. **Jármű minősítése**
6. **Ügyviteli feladatok elvégzése**

MILYEN IDŐKÖZÖNKÉNT KELL VIZSGÁZTATNI A JÁRMŰVET?

Az időszakos vizsgálat határidejét (vagyis ezen időn belül kell újra levizsgáztatni a járművet) új jármű esetén a forgalomba helyezés napjától, használt jármű esetén a forgalomba helyezés előtti vizsgálat napjától számított:

Az autóbusznál, a 3500 kg megengedett legnagyobb össztömeget meghaladó gépkocsinál és pótkocsinál, illetőleg a személytaxinál és a személymentő gépkocsinál egy évben;

A motorkerékpárnál, a mezőgazdasági vontatónál, a 3500 kg megengedett legnagyobb össztömeget meg nem haladó gépkocsinál, a "méhesházás" különleges felépítményű gépkocsi és pótkocsi, továbbá a motorkerékpár, a személygépkocsi és a mezőgazdasági vontató pótkocsijánál

- új jármű esetében négy évben,
- használt jármű esetében az első használatba vétel évét követő három naptári éven belül három évben, 3 naptári éven túl két évben

A közforgalmú személyszállításra használt vagy megkülönböztető jelzések használatára jogosult járműnél egy évben;

A nemzetközi forgalomban használt autóbushoz a 101/2003. (XII. 23.) GKM rendeletben meghatározott feltételek meg nem tartása esetén fél évben, egyéb esetben egy évben

Minden egyéb járműnél a jármű első használatba vételének évét követő

- 4 naptári éven belül két évben
- 4 naptári éven túl egy évben

kell meghatározni. Ha a jármű műszaki állapota indokolja, a fentiekben meghatározottnál rövidebb határidő is megállapítható.

Ha a járműnek a típusbizonyítványban rögzített vagy a forgalomba helyezés előtti vizsgálata során megállapított tulajdonságai indokolják, a forgalomban való részvételt a Nemzeti Közlekedési Hatóság (röviden: NKH) Központi Hivatala által meghatározott szempontok szerint korlátozni kell, illetőleg külön feltételekhez kell kötni.

A korlátozást, illetőleg a feltételeket a jármű forgalmi engedélyében fel kell tüntetni.

OKMÁNYOK ELLENŐRZÉSÉNEK (FORGALMI, KÖRNYEZETVÉDELMI VIZSGÁLAT, BIZTOSÍTÁS, SPECIÁLIS ENGEDÉLYEK), ALVÁZSZÁM, MOTORSZÁM, RENDSZÁM AZONOSÍTÁSÁNAK MŰVELETE

Egyeztetni kell a forgalmi engedélybe, illetve a lassú jármű igazolólapba bejegyzett járműazonosító adatokat – alvázzszám, motorszám, hatósági jelzés (rendszám) – a járművön elhelyezett azonos rendeltetésű adatokkal. Eltérések esetén a szándékosság és a nem szándékosság megállapítása.

Rendszámtábla hatósági jelzés, az európai uniós csatlakozás óta már két típus létezik. Mindkettő betűk és számok kombinációjából áll, viszont az egyik a H jelzést és a magyar nemzeti színeket (rég típusú rendszámtábla) a másik az európai zászlót jelképező kék mezőben 12 sárga csillagot és H jelzést tartalmaz (új típusú rendszámtábla, a köznyelvben: uniós rendszámtábla)



8. ábra. Rendszámtáblák

Érvényesítő címke a rendszámtáblán elhelyezett hatósági igazolás, amely a jármű műszaki alkalmasságának érvényességét jelzi.

Törzskönyv a jármű tulajdonjogát igazoló okirat.

Forgalmi engedély a járművek közúti forgalomban történő részvételének jogszerűségét igazoló hatósági engedély.

2010. január 1.-től a jármű műszaki és környezetvédelmi megfelelőségét kizárólag a forgalmi engedély bizonyítja, amelyhez az érvényesítő címke és a plakett tartozik!

Fekete színű plakett – korszerűtlen, nem környezetbarát járművek, amelynek a környezetvédelmi osztályba sorolása: 0, 1, 3.

Piros színű plakett – korszerűtlen, kevésbé környezetbarát járművek, amelynek a környezetvédelmi osztályba sorolása: 2.

Kék színű plakett – korszerű, környezetbarát járművek, amelynek a környezetvédelmi osztályba sorolása: 4, 6, 7, 8.

Zöld színű plakett – korszerű, kiemelten környezetbarát járművek, amelynek a környezetvédelmi osztályba sorolása: 9, és az e fölöttiek.

Ellenőrizni kell továbbá a forgalmi engedély:

- érvényességét, eredetiségét
- járműre vonatkozó egyéb adatok meglétét és helyességét, (vontatás bejegyzése, ADR-s jármű esetén a jóváhagyási igazolás száma, stb.)
- az esetleges változások bejegyzését
- a bejegyzett szín egyezését
- az engedély állapotát

Az azonosítás művelete szemrevételezéssel, UV lámpa használatának segítségével történik.

EGYÉB OKMÁNYOK, ILLETVE ÁTALAKÍTÁSI ENGEDÉLYEK ELLENŐRZÉSÉNEK MŰVELETE

- tanúsítvány a gázbiztonsági szemléőről
- a felépítményre vonatkozó szakhatósági engedély
- erősáramot előállító vagy erősárammal működő berendezéseknél villamos biztonsági szakvélemény (MEEI vagy akkreditált vizsgálólaboratórium)
- Veszélyes, környezetszennyező, vagy undort keltőanyag szállítására szolgáló tartályfelépítménynél, valamint az olyan tartályfelépítményeknél, amelyeknél az üzemszerű használat során a légköri nyomástól eltérő nyomás keletkezik vagy keletkezhetsz, (a Műszaki Biztonsági Főfelügyelet igazolása.)
- egyéb felépítmény, berendezés esetén a jogszabály, vagy az erre felhatalmazott hatóság által kijelölt szerv igazolása
- a gyártmány megfelelőségére vonatkozó műbizonylat
- a felszerelés helyességének igazolása

A vizsgálatot végző személynek be kell avatkoznia, ha Alvászám, Motorszám, Hatósági jelzés

HATÓSÁGI VIZSGÁLAT ALÁTARTOZÓ KÜLÖNLEGES JÁRMŰ FELÉPÍTMÉNYEK

- a járművön lévő és az ellenőrzött okmánnyal nem egyezik, hiányzik, hiányos, olvashatatlan
- nem gyártói vagy hatósági beütésű, hamisított, sérült, nem típus azonos (engedély nélküli alváz-vagy motorcsere)
- szabványtól eltérő, engedély nélküli, nem érvényes, olvashatatlan, nem megfelelő kivitelű (méret, anyag) hamisított, illetve az államjelzés nem szabványos.

A járműazonosítás, egy összehasonlító tevékenység, amelyben a jármű egyedi azonosítóit, azok adattartalmát hasonlítjuk össze egymással, a járművel és a jármű kísérő okmányaival.

FELSZERELÉSEK ELLENŐRZÉSE

- Tükrök (előírt darabszám megléte és az elhelyezés helyessége)
- Hangjelző berendezések (kötelező minden járművön, a pótkocsi kivételével)
- Műszerek
- Fűtés, szellőzés
- Tűzoltókészülékek
- Elsősegélynyújtó felszerelés
- Elakadásjelző háromszög

Az ellenőrzés módszere: szemrevételezés, mozgatás, működtetés szükség esetén mérőeszközös ellenőrzés.

VILÁGÍTÁS ELLENŐRZÉS

1. Világítóberendezések

- Fényszórók üveg, illetve tükör állapota
- Tompított fényszóró
- Távolsági fényszóró
- Ködfényszóró

2. Fényjelzőberendezések

- Helyzet-várakozásjelző (belsővilágítás) működés
- Méretjelzőlámpa
- Féklámpa (Kötelezőellátottság megléte, épség, kibocsátott fény színe)
- Rendszámtábla megvilágító lámpa
- Hátsóhelyzet jelzőködlámpa
- Hátrameneti lámpa
- Irányjelzőlámpa



9. ábra. Fényerősség-mérő

A világító és fényjelző berendezések vizsgálata során az egyes berendezéseknél a jellemző ellenőrzési szempontok mellett mindenhol ellenőrizni kell:

a fényáteresztő, illetve a fényvisszaverőfelület állapotát, épségét, rögzítettségét, állíthatóságot, páros lámpák színazonosságát.

A nem európai rendszerű világító és fényjelző berendezések alkalmazása nem fogadható el.

A világító és jelzőbe-berendezéseket az időszakos műszaki vizsgán szemrevételezéssel, funkcionális próbával, ellenőrző méréssel ellenőrizzük.



10. ábra. GFS-1 fényszóró ellenőrző berendezés

KÖRNYEZETVÉDELMI VIZSGÁLAT (EMISSZIÓ, FÜST)

A részletes szabályokat a közúti járművek környezetvédelmi felülvizsgálatának szabályairól szóló 77/2009 (XII. 15.) KHEM-IRM-KvVM rendelet tartalmazza.

A vizsgálat során ellenőrizni kell

- a kipufogórendszer állapotát
- a kartergáz visszavezető rendszerét
- az alpjárató motor fordulatszám egyenletességét
- légszűrőbetét állapotát
- Otto rendszerű motornál
 - az alapelőgyújtást (gyújtási időpont)
 - a zárásszöget
 - a gyújtógyertyák állapotát
- Dízel rendszerű motornál
 - az előbefecskendezési szöget
 - a teljes töltés leszabályozási fordulatszámát

- A légszennyezési ellenőrző mérések
 - Otto rendszerű motorral meghajtott gépkocsi szén-monoxid (CO) és szénhidrogén (CH) kibocsátásának ellenőrző mérése
 - Dízel rendszerű motorral meghajtott gépkocsi esetében a füstölés alapjáratról és emelt fordulatszámú alapjáratról, szabad gyorsítással történő ellenőrző mérése



11. ábra. Környezetvédelmi vizsgálat eszközei

FÉKBERENDEZÉSEK VIZSGÁLATA



12. ábra. Fékberendezés diagnosztikai vizsgálata

A gépjárműfék berendezések hatásosságának rendszeres ellenőrzése mind a hatósági vizsgálóállomások, mind a javító-karbantartóműhelyek egyik legfontosabb feladata.

A fékberendezés diagnosztikai vizsgálata két, egymással szorosan összefüggő céllal történhet:

- az egyik a hatósági előírásokban rögzített fékhatásosság teljesítésének leellenőrzése,
- a másik műszaki állapotvizsgálat végrehajtása annak érdekében, hogy megállapítsuk a típusra vonatkozó névleges tulajdonságokat, illetve a műszaki állapot romlásának mértékét

Napjainkban a legelterjedtebben használt és a jövőre nézve is meghatározó üzemeltetői fékminősítési módszer a Görgős fékerőmérő berendezés.



13. ábra. Görgős fékerőmérő

A vizsgálat lényege az, hogy megállapítsuk a fékműködtető erő, illetve a kivezérelt nyomás függvényében a kerékfék szerkezet (fékező) nyomatékát.

A fékberendezésnek mindig kifogástalan műszaki állapotban kell lennie, ennek hiányában a jármű nem vehet részt a forgalomban!

LENGÉSCSILLAPÍTÓ VIZSGÁLATA

A lengéscsillapítók vizsgálata a diagnosztikai vizsgálatok keretén belül legalább annyira fontos, mint a javítóiparban, mert az itteni értékeléssel mutatják ki az üzem- és balesetbiztonságra ható hibákat és az alkatrészcserek szükségességét. A vizsgálat elvégezhető a gépjárműbe beépített lengéscsillapítókon is.



14. ábra. Lengéscsillapító vizsgálat

Szemrevételezéssel ellenőrizni kell a lengéscsillapítók rögzítettségét, tömítettségét, a gumielemegek épsége és a porvédő meglétét.

A lengéscsillapító vizsgáló próbapadon ellenőrizni kell a lengéscsillapítók hatásosságát.



15. ábra. Tengelyek és felfüggesztés ellenőrzése

GUMIABRONCSOK ÁLLAPOTÁNAK ELLENŐRZÉSE

Kopásjelzők hiányában méréssel kell a mintázat magasságát ellenőrizni.

- Futófelület kopottsága
- mintázat magassága
 - (a futófelület mintázatának magassága 0,75 métert meg nem haladó átmérőjű gumiabroncsok esetén 1,6 milliméternél,
 - személy-taxinál, illetőleg a 0,75 métert meghaladó átmérőjű gumiabroncs esetében 3 milliméternél
 - nemzetközi közúti személyszállításhoz használt autóbusznál 5 mm-nél kisebb a teljes felületen nem lehet)

TACHOGRÁF (MENETÍRÓ MŰSZER)

Az **autóbuszt**, valamint az olyan **N kategóriájú járművet**, amelynek megengedett legnagyobb össztömege az általa vontatható pótkocsi megengedett legnagyobb össztömegével együtt a **3500 kg**-ot meghaladja, menetíró műszerrel (a továbbiakban: tachográf) kell felszerelni

Az analóg és a digitális menetíró készülék (tachográf) precíziós adatrögzítő műszer, benne egy ún. koronggal (adatrögzítő lap), illetve digitális tachográf kártyával, amelyre automatikusan rögzíti a jármű sebességét, a megtett utat, a vezetési időt, egyéb munkavégzési időszakokat, a szüneteket és a pihenő időszakokat, digitális tachográfok esetében pedig még ezen felül több különböző adatot is.



16. ábra. Analóg és digitális tachográf

Alapvetően megállapítható, hogy az analóg és a digitális tachográf készülékek mérési elve azonos, az adatrögzítés módjában és a rögzített adatok mennyiségében térnek el egymástól.

Beépített diagnosztikai és figyelmeztető egységei is vannak a készülékeknek, hogy jelezzék, ha a készülék vagy a rendszer hibásan működik, vagy ha külső beavatkozással megkísérelték meghamisítani a rögzített adatokat

JÁRMŰ MINŐSÍTÉSE

Az időszakos vizsgálaton megfelelt jármű forgalmi engedélyébe a vizsgabiztos jegyzi be a következő időszakos vizsgálat határnapját, és a rendszám táblát az érvényesítő címkével látja el.

A jogszabályi előírás szerint a jármű műszaki érvényességét, amennyiben az engedély határidőt állapít meg, legfeljebb a határidő napjáig lehet megállapítani. Az engedélyt azonban akkor is be kell mutatni, ha az nem korlátozott érvényességű, nem tartalmaz lejárat határnapot.

Amennyiben a közlekedési hatóság a különleges felépítményű jármű üzemeltetését feltételhez köti, vagy annak közlekedésére korlátozást állapít meg; a megállapított feltételt, illetőleg korlátozást a jármű hatósági engedélyében, illetőleg a Műszaki adatlapon fel kell tüntetni, valamint nyilvántartásba kell venni.

Különleges felépítményű járművekre vonatkozó külön előírásokat a 6/1990. (IV.12.) KöHÉM rendelet tartalmazza!

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

Szerezzen megfelelő információt a „Szakmai információtartalom” áttanulmányozásával!

Miután a Szakmai információt áttanulmányozta válaszolja meg az alábbi kérdéseket:

1. Hogyan csoportosíthatjuk a hatósági vizsgálatokat?
2. Mit jelent az M 1 járműkategória?
3. Milyen hatósági jelzés kell a személygépkocsira?
4. Mit jelent az N 1 járműkategória?
5. Foglalja össze az hatósági előírásokat!
6. A közúti járművek környezetvédelmi felülvizsgálatakor mit kell ellenőrizni?
7. Mennyi az M 1 járműkategória megengedett legnagyobb össztömege?
8. Mi tanúsítja a gépjármű környezetvédelmi megfelelőségét 2010.01.01-től?
9. Mennyi az N 1 járműkategória megengedett legnagyobb össztömege?
10. Ismertesse a hatósági vizsgálat műveleti sorrendjét!
11. Mit jelent a L járműkategória?
12. Ismertesse a KÜLÖNLEGES FELÉPÍTMÉNYŰ JÁRMŰ fogalmát?
13. Melyik két alapvető változata terjedt el a menetíró készülékeknek?
14. Ismertesse a világítóberendezések fajtáit!
15. Ismertesse a fényjelző-berendezések fajtáit!
16. Mi a teendő, ha a gépjármű nem felelt meg a hatósági vizsgálaton?
17. Mikor valósul meg a forgalomba helyezés?
18. Mit kell vizsgálni az érvényben lévő rendeletek alapján az időszakos műszaki

megvizsgálás alkalmával?

Szakoktatója utasítása alapján tanuló társával vagy önállóan végezze el a következő feladatokat:

- Az okmányok ellenőrzésének, azonosításának műveletét
- Rendelkezésre álló gépkocsi fékberendezésének diagnosztikai vizsgálatát

Az anyagot úgy tudjuk a legjobban elsajátítani, ha megértjük. A szó szerinti tanulás szükségtelen és értelmetlen.

Az anyag összefüggéseinek és alapvető ismereteinek elsajátításával már képes lehet a különböző munkahelyzet és a továbbiakban előírt mintafeladatok megoldására.

Az ÖNELLENŐRZŐ lap kitöltése után a MEGOLDÁSOK lapon ellenőrizze, hogy jól válaszolt-e a kérdésekre!

Amelyik válasza hibás, azt a témakört újra tanulmányozza át!

Ha a teljesítménye hibátlan, áttérhet a következő tananyagelem feldolgozására.

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

A közúti járművek környezetvédelmi felülvizsgálatakor mit kell ellenőrizni?

2. feladat

Ismertesse a hatósági vizsgálatok célját és módszereit!

3. feladat

Fejtse ki az M járműkategóriába tartozó gépkocsikra vonatkozó meghatározásokat!

4. feladat

Írje le, hogy mit kell ellenőrizni a világító és fényjelző készülékek vizsgálatakor?

MUNKANYELV

MEGOLDÁSOK

1. feladat

A vizsgálat során ellenőrizni kell:

- a kipufogórendszer állapotát
- a kartergáz visszavezető rendszerét
- az alapjáratú motor fordulatszám egyenletességét
- légszűrőbetét állapotát

Otto rendszerű motornál

- az alapelőgyújtást (gyújtási időpont)
- a zárásszöget
- a gyújtógyertyák állapotát

Dízel rendszerű motornál

- az előbefecskendezési szöget
- a teljes töltés leszabályozási fordulatszámát

A légszennyezési ellenőrző mérések

- Otto rendszerű motorral meghajtott gépkocsi szén-monoxid (CO) és szén-hidrogén (CH) kibocsátásának ellenőrző mérése
- Dízel rendszerű motorral meghajtott gépkocsi esetében a füstölés alapjáratról és emelt fordulatszámú alapjáratról, szabad gyorsítással történő ellenőrző mérése

2. feladat

A hatósági vizsgálat célja:

Annak eldöntése hogy a vizsgált jármű megfelel-e a jogszabályok által előírt forgalombiztonsági, műszaki, környezetvédelmi és munkavédelmi követelményeknek, azaz a műszaki hibás gépkocsik kivonása a forgalomból, a környezet védelme és a gazdaságos üzem biztosítása.

A hatósági vizsgálat módszerei:

- Szemrevételezés
- Műszeres vizsgálat
- Működési próba
- A fenti három módszer együttes alkalmazása

3. feladat

M járműkategória: Személyszállító gépkocsik

- M1 kategória: Személyszállító gépkocsik, a gépjárművezető ülésén kívül legfeljebb nyolc ülőhellyel

- M2 kategória: Személyszállító gépkocsik, a gépjárművezető ülésén kívül több mint nyolc ülőhellyel és legfeljebb 5 t műszakilag megengedett legnagyobb össztömeggel
- M3 kategória: Személyszállító gépkocsik, a gépjárművezető ülésén kívül több mint nyolc ülőhellyel és több mint 5 t műszakilag megengedett legnagyobb össztömeggel

4. feladat

A világító és fényjelző berendezések vizsgálata során az egyes berendezéseknél a jellemző ellenőrzési szempontok mellett mindenhol ellenőrizni kell:

- a fényáteresztő, illetve a fényvisszaverőfelület állapotát
- épségét
- rögzítettséget
- állíthatóságot
- páros lámpák színazonosságát.

MUNKANYELVI

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

5/1990. (IV. 12.) KÖHÉM rendelet a közúti járművek műszaki megvizsgálásáról

6/1990. (IV. 12.) KÖHÉM rendelet a közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről

77/2009 (XII. 15.) KHEM-IRM-KvVM rendelet a gépkocsik környezetvédelmi felülvizsgálatáról és ellenőrzéséről szóló

siva.banki.hu/jegyzetek/Szerviztechnika/...2009.../SZTU_16_EA_2009.pdf (2010.10.21.)

AJÁNLOTT IRODALOM

5/1990. (IV. 12.) KÖHÉM rendelet a közúti járművek műszaki megvizsgálásáról

6/1990. (IV. 12.) KÖHÉM rendelet a közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről

77/2009 (XII. 15.) KHEM-IRM-KvVM rendelet a gépkocsik környezetvédelmi felülvizsgálatáról és ellenőrzéséről szóló

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1–2008–0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.
Telefon: (1) 210–1065, Fax: (1) 210–1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató

MUNKKANYAG